

MÜSİAD KUMAR VE TÜREVLERİ RAPORU'NA DEĞERLENDİRME

Muharrem BALCI

30.12.2018

MÜSİAD, KUMAR VE TÜREVLERİ konulu raporunu, 27 Aralık 2018 günü, basın açıklaması ile kamuoyuna duyurdu. Türkiye'nin en eski sivil devlet kuruluşu olan Yeşilay Cemiyeti'nin bile (2010-2012 hariç) aleyhine söz etmediği şans oyunları/kumar konusunda görüşlerini açıkladı. www.muhamrembalci.com/hukukdunyasi/raporlar/883.pdf

Rapora ilişkin görüşlerim aşağıdadır. Kamuoyuna saygı ile sunuyorum.

- Raporun, gerçekçi ve doğru yanı, şans oyunlarının, siyaset ve bürokratik kurumların görüşünün aksine “kumar” olduğunu vurgulaması ve araştırmanın bu bilinçle yapılmış olduğunu anlaşılması tebrike şâyandır. Yeşilay, “Şansoyunları/Kumar” raporu ile konuya duyarlılığını Mart 2011’de, bir basın açıklaması ile kamuoyuna duyurmuş, kumar/şans oyunları bağımlılığının www.muhamrembalci.com/hukukdunyasi/raporlar/334.pdf devlet ayıbı olduğunu da dergisinin başyazısında da işlemiştir. Aynı Yeşilay, 2011’de yapılan bu Raporu, 2012 yılı sonunda web sayfasından www.muhamrembalci.com/yayinlar/makaleler/Yesilay/21.pdf kaldırmıştı. MÜSİAD’ın, “Kumar ve Türevleri Raporu”, bir duyarlılığın ifadesi olarak, bağımlılıklarla mücadele eden gönüllüler tarafından takdirle karşılanmıştır.
- Raporda, devletin, kumar konusundaki aymazlığına (ifade bana aittir) ve önlem almaması durumuna yapılan vurgu, “Sosyal devlet anlayışı gereği, görevi toplumu korumak ve oluşacak olumsuz çarpıklıklara karşı önlem almak olan devlet, kendi eliyle kumar oynatarak toplumsal yapıyı bozmaktadır” şeklindedir ki, bu tespit ve göreve çağrı, Raporun önemli bölümünü oluşturmuştur.
- Raporda, şans oyunları / kumarın, bir bağımlılık ve hastalık olduğu vurgusunun öne çıkarılması da hayli önem arz etmektedir. Bu gerçeğin, kamuoyu ile paylaşılması takdire şâyandır.
- Raporda, masumiyet algısı oluşturan, “alışkanlık, şans, talih, bahis” kavramlarına yer verilmesi de, masumiyet algısının bağımlılaştırmadaki etkililiğini göstermesi bakımından önemlidir. Gerçekten de bağımlılık üreticilerinin toplumda kasıtlı olarak oluşturduğu masumiyet algıları, bağımlılıklarla mücadelede aşılması zor bir sorun olarak önümüzdedir.

- Şansoyunları/kumar'ın, yıllar içinde, gelirini üçe-beşe katlamasının, devlet-millet "kaynaşmasına" ne derece "katkısı"(!) olduğuna ilişkin bir tespit ve eleştiri raporda yer almamakla birlikte, iktidarın iyi(!) çalıştığı, vatandaşın hayallerini, umutlarını iyi(!) sömürdüğü, rakamlardan anlaşılmaktadır. Bu yönüyle, Rapora emek verenlere teşekkür borçluyuz. Açıkça eleştiri yapılmamasını da MÜSİAD'ın, bir STK olmayıp, işadamları dayanışma zemini olmasına bağlıyorum. STK olmanın önemli ilkesi, 'devletin, ille de yanında ya da karşısında değil, uzağında da olunur' kabulünden geçmektedir. Ülkemizde, STK oluşumları, henüz bu anlayışa gelememiştir. Bunu, STK'lara büyük imkânlar tanınmasından, neredeyse tüm gelirlerinin devletçe karşılanmasından anlayabiliyoruz.
- Spor Toto'nun, Süper Lig'e sponsor olup adını vermesinin eleştirilmesi yerinde olmuş, buna mukabil, İmam Hatip Liseleri ve İlahiyat Fakülteleri yapımı ve bunun afişe/reklam edilmesinden bahsedilmemesi, bir eksiklik olmuştur. Her gün, sosyal ve görsel medyada gözümüzün içine sokulan eğitim ve spor kurumlarına sponsorluk konusu eleştirilmeliydi.
- Raporda, kumarın, spora sponsorluğundan bahsedilirken, 50 yıldan fazladır düzenlenen **Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu**'na, Spor Toto'nun sponsor olmasına değinilmemiştir. Raporla tanışan okuyucular nezdinde, raporun inandırıcılığına bu yönden gölge düşmüştür.

- 2011’de, MEB’na teklifimizle **48 adet Milli Piyango okul ve yurduna Van Depreminde ölen öğretmenlerin adlarının verilmesi**, konu ile ilgilenenlerin bildiği örnektir. MÜSİAD Raporu’nda, idareye, benzer bir teklifte bulunulmamış olması eksikliklerdir. Raporu düzenleyenler arasında saha çalışması yapmış kimsenin olmaması, bu eksikliğin nedeni olabilir. Rapora katkı yaptığı ifade edilen Yeşilay’ın ise bu konuda bir çalışması da düşünülememektedir.
- Yeşilay’ın, kumar konusunda herhangi bir söylemde bulunmaması, etkinlik göstermemesi hususu atlanarak, kumarla mücadele etmeyen bu kurumu, rapora katkı sunanlar arasına almak ayrı bir yanıştır. Yeşilay’ın, devletin/idarenin yanlışlarına karşı, ne bir teklifi, ne bir eleştirisi, ne de bir mücadelesi yoktur.
- Raporda, AYM kararından hareketle, “şans oyunları/kumarın, devlet eliyle yürütülmediği hallerde, on sekiz yaşından küçük çocukların bahis denetimlerinden varestede kalması söz konusu olacağı, bu oyunların devlet eliyle değil de özel sektör etkinliği kapsamında yürütülmesi halinde bir rekabet ortamı oluşacağından, toplumda aksi bir etki yaratabileceği”ne olumlu anlamda dikkat çekilmiş, ancak bir öneride bulunulmamıştır.

İlginçtir; Raporu düzenleyenlerin, Metro’ya, Marmaray’a binmedikleri, istasyonlardaki reklamlardan haberdar olmadıkları, kamusal alanlarda dolaşmadıkları, TV izlemedikleri, sosyal medya kullanmadıkları anlaşılmaktadır.

Belki de, kamusal alanlarda şans oyunları / kumar afişlerinin, reklamlarının, kamu kurumları tarafından boy boy afişe edilmesinin vurgulanması halinde, kurumların ve hükümetin zarar göreceği düşünülmüş olmalıdır. Raporu düzenleyenlerin kanlı canlı aktif ve STK’cı bireyler olmaması başka bir ihtimali akla getirmemektedir.

- Raporun, devlete görevlerini hatırlatması, bir STK mentalitesi olarak algılanabilir, ancak, eleştirilerin pek naif olması, Raporun, pek de dikkate alınmaması sonucunu doğuracaktır.

Ortaokul öğrencileri ne yapıyor?

- MÜSİAD Raporu'nda, Devlet Denetleme Kurulu'nun, bağımlılıklar konusunda bugüne kadar hiçbir kurumun beceremediği, 30 Ocak 2014 tarihli Raporu'ndan www.muhammedbalci.com/hukukdunyasi/alintilar/370.pdf söz edilmemesi, kaynak gösterilmemesi, Raporu hazırlayanlar ve Rapor için bir eksiklik olmuştur.
- Rapora katkıda bulunduğu ifade edilen Yeşilay'ın, bizzat kendisi için yapılmış raporları, unutmuş ya da kasten kullanmamış olması, devletin en üst kurumunun, kumar bağımlılığı hakkındaki görüşlerini yansıtmaması, Yeşilay için olduğu kadar, iş bu Rapor için de büyük bir eksiklik olmuştur.

Sonuç itibariyle;

- Rapor, sorumlu kamu kurumu yöneticilerini bilgilendirme anlamında hizmet ifade etmemektedir. Zira onlar, bu bilgilerden ve önerilerden çok fazlasına sahiptir.
- Rapor, kamuoyunu bilgilendirme anlamında etkisiz olacaktır, zira işbu Raporu kamuoyuna taşıyacak bir sivil toplum bilinci MÜSİAD'da olmadığı gibi, Rapora katkıda bulunan bileşenlerinde ve rapora katkıda bulunanlar arasında (birkaç ad dışında) da bulunduğu dair bilgiye sahip değiliz..
- En önemlisi de, MÜSİAD RAPORU'nu hazırlayanlar içinde, İnsanlık Suçları alanında çalışan bir hukukçu olmayışıdır. Bağımlılık üretmenin, kitleleri köleleştirmek amacı güttüğü, bu amacı milyarlarca kez yerine getirdiği, köleleştirmenin, İNSANLIK SUÇU OLDUĞU ifade edilmemiştir. Bağımlılıklarla mücadele, sadece tespitlerle, sadece sağlık ve ekonomik dil kullanılarak yapılamaz, HUKUK DİLİ de gereklidir. Ne hikmetse kurumlarımız, hukuktan fersah fersah uzaktır.
- Bir önemli husus da, MÜSİAD RAPORU, kamu kurumu yöneticilerine hitaben, tespit ve teklifler mahiyetinde bir rapor olmuş. Kumarın asıl muhatabı olan gençlerimize yönelik herhangi bir söylemi yoktur.
- Raporda, MÜSİAD'ın, bundan sonra bağımlılıklarla mücadelede yüklenebileceği sorumluluğuna ilişkin bir iddia ve taahhüdü de yoktur.
- Rapor, faydadan arî değil fakat amacı karşılamamıştır. Temenni etmeyiz, fakat muhatapları, bu Raporu, “dışarıdan gazel” gibi algılayabilirler. Zira Devlet Denetleme Kurulu Raporu'nu böyle algılamışlardı.

Kamuoyunun bilgilerine saygı ile sunarım.

30.12.2018

Yeşilay Cemiyeti Eski Genel Başkanı

Av. Muharrem BALCI